

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hyperaspistes Diatribae Aduersus Seruum Arbitrium Martini Lutheri

Erasmus, Desiderius

Coloniæ, 1526

VD16 E 3030

70 De excæcatis in gl[...]iam Liberi Arb. somnia, De obscuritate
scripturarum copiosius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34433

teri uideret cedere, etiā manifeste cōuictus, coepe-
runt negare prima principia, ut Aristoteles reci-
tat. Interim nobis & alijs blande psuademus, Esse
multos bonos uiros in terra, qui libenter ueritatē
āplexuri sint, si sit q̄ clare doceat, nec eē p̄sumēdū,
tot eruditos, tāta sectorū serie uiros, errasse aut nō
cognouisse, quasi ignoremus, mundū esse regnū
Satanæ, ubi præter naturalē cæcitātē agnatā ex
carne, etiam nequissimis spiritibus regnantib⁹ su-
per nos ī ipsa cæcitate induramur, & dæmonia-
cis, nec iā humanis tenebris, tenemur.

70 Si igitur Scriptura (ings) dilucida est, cur
ī hac pte tōt seculis excellētes ingenio uiri cæcu-
tuerunt? Respōdeo, Cæcutierūt sic, in laudē & glo-
riā lib. arb. ut ostēderet illa magnifice iactata uis,
qua se homo applicare potest ad ea q̄ sunt salutis
æternæ, Scilicet q̄ nec uisa uidet, nec audita audit
multo minus intelligit uel appetit. Huc em̄ perti-
net, qđ Chrs ex Esaia & Euāgelistæ tories afferūt
Audientes audietis & nō cognoscetis, & uidentes
nō uidebitis. Quid hoc est aliud, q̄ lib. arb. seu cor
humanū sic eē Satanæ potētia opp̄ssum, ut nisi spi-
ritu dei mirabilr suscitē, p̄ sese, nec ea uideri pos-
sit, nec audire, q̄ in ipsos oculos & in aures manife-
ste impingūt, ut palpari possint manu, tāta est mi-
seria & cecitas hūani gn̄is, Sic em̄ & ipsi euāgeliste
admirati, q̄ fieret, ut Iudæi opib⁹ & v̄bis Chri, q̄
plane fuerūt irrefragabilia & inegabilia, nō cape-
rē-ur, isto scripturæ loco sibi respōdent, Scilicet q̄
tāto sibi relictus uidēs nō uidet, & audiens non
fen. Quid monstrosius? Lux (ingt) lucet in tene-
ex alio nō h̄ræ nō cōphēdūt, Quis hoc crederet?
re asserto

Quia

Quis similia audiuit? Lucere in tenebris lucē, et ta-
men tenebras manere tenebras, nec illustrari? Pro-
inde nō est hoc mirū in rebus diuinis, qđ tot secu-
lis uiri excellentes ingenio cæcutiunt, in reb⁹ hu-
manis mirū esset. In rebus diuinis, mirū potius, si
unus & alter nō cæcutiat. Non mirū uero, si plas-
ne oēs cæcutiant. Quid em̄ est uniuersum genus
humanū, extra spm̄, nisi regnū Diaboli (ut dixi)
cōfusum cahos tenebrarū: unde Paulus Dæmōes
appellat, rectores harū tenebrarū. Et. 1. Cor. 1. dicit.
Nemo principū huius mūdi cognouit dei sapien-
tiā, Quid putas de reliquis sentiet, qđ principes mū-
di asserat tenebrarū seruos? Per principes em̄ inte-
ligit primos & summos in mūdo, qđ tu excellētes
ingenio uocas. Cur cæcutierunt Arriani oēs? An
nō fuerūt ibi uiri ingenio excellētes? Cur gentib⁹
Christus est stultitia? an inter gentes non sunt uiri
excellentes ingenio? Cur Iudæis est scandalū? An
non fuerunt inter Iudæos uiri excellētes ingenio?
Deus scit (ait Paulus) cogitationes sapientū, quos
niā uanæ sunt, Noluit dicere hominū, ut ipse textus
habet, primos & principes inter hoīes significans,
ut ex ijs reliquos hoīes æstimem⁹. Sed hec in-
fra latius fortasse, Satis sit exordio p̄misisse, Scrip-
turas eē clarissimas, qbus nra sic possunt defen-
di, ut aduersarij nō queant resistere, Quæ uero sic
defēdi nō p̄nt, aliena & nō christianorū sunt. Si uero
sunt, q hanc claritatē nō uideāt & in isto sole cæcu-
tiunt uel offendūt, ij sunt impij, declarant, quā
sit maiestas & potentia Satanæ in filiis hominū
ut clarissima uerba dei neq; audiāt, neq; scripturas
sicut si p̄stigio illusos quispiā solē putet

non

frigidū, aut lapidē sentiat eē aurē. Si pñ sunt inter
illos electos censeant, q in errorē ducunt aliquāto
ut declaret uirtus dei in nobis, sine qua nec uide
re nec prorsus quicq̃ possumus. Nō em̃ imbecilē
liratis ingenij ē (ut tu causaris) ne uerba dei capiā
tur, immo nihil aptius capiēdis uerbis dei ibecilli
rate ingenij, propter imbecilles em̃ & ad ibecilles
Chr̃s & uenit & mittit uerbū suū, sed neq̃ia Sata
næ est in nr̃a imbecillitate sedētis, regnātis ac dei
uerbo resistētis. Ni Satanas faceret, uno sermone
dei semel audito totus mundus hominum cōuer
teretur. nec pluribus opus esset.

7j Et qd̃ multis ago? Cur nō simul cū hoc ex
ordio finimus causam & cōtra te ip̃m, tuis ipsius
uerbis ferimus sñiam, secūdū illud Chr̃i, Ex uerbis
tuis iustificaberis, ex uerbis tuis cōdēnaberis. Tu
em̃ dicis, scripturā hic nō eē dilucidā, Deinde sñia
suspensa, in utrāq̃ partē disputas, Quid pro, quid
cōtra dici possit, p̃terea nihil agis toto isto libello
quē ob eandē causam, Diatriben potius q̃ Apo
phasin uel aliud appellare uoluisti, qd̃ oīa collatus
rus, nihil affirmaturus scriberes. Si igit̃ dilucida
scriptura nō est, cur hic, nō mō cæcutiūt, sed temē
re & stulte definiūt & asserūt lib. arb. uelut ex cer
ta & dilucida scriptura, Ili, q̃s iactas? uidelicet, tā
nūerosa series eruditissimorū uiroꝝ, q̃s in hūc usq̃
diē tot seculorū cōsensus approbauit, q̃r plerosq̃
p̃ter admirabilē sacrarū l̃rarū peritiā uitæ q̃q̃ pie
tas cōmendat, qdā doctrinæ Chr̃i, quā scriptis de
fenderant, sanguine suo testimoniū reddiderūt. Si
ex aīo i. h̃p̃ queris, fixū est apud te, lib. arbi. habe
re asserto, mirabili l̃rarū sacrarū p̃itia p̃ditos, ita
ut san